

Spis treści

Wstęp	9
Część I. Przedmiot i zakres stosunków międzynarodowych	13
Rozdział 1. Stosunki międzynarodowe jako dyscyplina naukowa	
Lubomir W. Zyblikiewicz	14
1.1. Prekursorzy	14
1.2. Narodziny dyscypliny i idealizm	16
1.3. Zwycięski realizm	18
1.4. Modernizm przeciw tradycjonalizmowi	19
1.5. (Neo)realizm, pluralizm, strukturalizm	21
1.6. Racjonalistyczny konsensus i jego radykalni przeciwnicy	23
Rozdział 2. Metody badań stosunków międzynarodowych	
Lubomir W. Zyblikiewicz	26
2.1. Pozytywizm	27
2.2. Współczesne alternatywy pozytywizmu w filozofii wiedzy	31
2.3. Próba wniosków	34
Część II. Uczestnicy stosunków międzynarodowych	39
Rozdział 3. Państwa	
Erhard Cziomer	40
3.1. Państwo jako uczestnik stosunków międzynarodowych	40
3.2. Istota tworzenia i formy współpracy międzynarodowej państw	41
3.3. Status i rola międzynarodowa państw	51
Rozdział 4. Narody i religie	
Lubomir W. Zyblikiewicz	58
4.1. Naród	59
4.2. Nacjonalizm	63
4.3. Religie	66
Rozdział 5. Organizacje międzynarodowe	
Erhard Cziomer	73
5.1. Geneza, istota i struktura organizacji międzynarodowych	73

6 | Spis treści

5.2. Klasyfikacja i funkcje organizacji międzynarodowych	75
5.3. Organizacja Narodów Zjednoczonych jako organizacja uniwersalna	78

Rozdział 6. Korporacje wielonarodowe

<i>Lubomir W. Zyblíkiewicz</i>	89
6.1. Korporacja, jej powstanie i ewolucja	89
6.2. Wielkie korporacje wielonarodowe	93
6.3. Rola wielkich korporacji w gospodarce światowej	104

Część III. System międzynarodowy 107

Rozdział 7. Struktura i ewolucja systemu międzynarodowego

<i>Lubomir W. Zyblíkiewicz</i>	108
7.1. Pojęcie systemu	108
7.2. Teorie systemów w stosunkach międzynarodowych	110
7.3. Układ sił (biegunowość) a stabilność systemu międzynarodowego	114
7.4. System międzynarodowy a historia świata	115

Rozdział 8. Polityka zagraniczna państwa

<i>Erhard Cziomer</i>	121
8.1. Pojęcie i istota polityki zagranicznej	121
8.2. Wyznaczniki i cele polityki zagranicznej	123
8.3. Mechanizm decyzyjny w polityce zagranicznej	132
8.4. Funkcje, środki i metody polityki zagranicznej	138

Rozdział 9. Władza międzynarodowa

<i>Lubomir W. Zyblíkiewicz</i>	141
9.1. Władza	142
9.2. Władza międzynarodowa	144
9.3. Współzależność a władza	147
9.4. Równowaga sił	150

Rozdział 10. Bezpieczeństwo międzynarodowe

<i>Erhard Cziomer</i>	154
10.1. Pojęcie i istota bezpieczeństwa międzynarodowego	154
10.2. Główne tendencje ewolucji bezpieczeństwa międzynarodowego do 1989 r.	158
10.3. Nowe wyzwania i problemy bezpieczeństwa międzynarodowego	163

Część IV. Podstawowe problemy globalne 175

Rozdział 11. Międzynarodowy ład polityczny

<i>Erhard Cziomer</i>	176
11.1. Pojęcie, istota i ewolucja	176
11.2. Poszukiwanie nowej formuły międzynarodowego ładu politycznego	179
11.3. Implikacje wydarzeń z 11 września 2001 r. dla kształtowania międzynarodowego ładu politycznego w XXI w.	185

Rozdział 12. Ludność, żywność i zasoby surowcowe	
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	191
12.1. Ludność	191
12.2. Żywność	193
12.3. Energia	199
12.4. Inne zasoby naturalne	207
Rozdział 13. Struktura i funkcjonowanie współczesnej gospodarki światowej	
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	212
13.1. Narastające problemy z diagnozą	212
13.2. Narodziny i ewolucja współczesnej gospodarki	215
13.3. Struktura gospodarki pocz. XXI w.	219
Rozdział 14. Ochrona środowiska naturalnego i zdrowie	
<i>Erhard Cziomer</i>	232
14.1. Podstawowe zagrożenia środowiska naturalnego	232
14.2. Międzynarodowe aspekty ochrony środowiska naturalnego	237
14.3. Wybrane problemy międzynarodowych zagrożeń i ochrony zdrowia	244
Rozdział 15. Konflikty międzynarodowe	
<i>Erhard Cziomer</i>	249
15.1. Istota i rodzaje konfliktów międzynarodowych	249
15.2. Fazy i stadia rozwojowe konfliktów międzynarodowych	253
15.3. Ogólna charakterystyka i ewolucja konfliktów międzynarodowych do końca lat 80.	259
15.4. Nowe wyzwania wojen oraz konfliktów międzynarodowych w latach 90. i na pocz. XXI w.	263
Rozdział 16. Międzynarodowe aspekty ochrony praw człowieka	
<i>Erhard Cziomer</i>	273
16.1. Źródła i istota praw człowieka	273
16.2. Ewolucja międzynarodowej ochrony praw człowieka po II wojnie światowej	274
16.3. Ogólne znaczenie i funkcje organizacji pozarządowych	283
16.4. Nowe wyzwania i problemy na przeł. XX i XXI w.	284
Rozdział 17. Globalizacja	
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	289
17.1. Pojęcie globalizacji	289
17.2. Perspektywy globalizacji	299
Część V. System regionalny: Europa	303
Rozdział 18. Regionalizm	
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	304
18.1. Pojęcie regionu i regionalizmu	305
18.2. Regionalne ugrupowania gospodarcze	309
18.3. Kierunki poszukiwań teoretyków integracji	313
18.4. Stan i perspektywy regionalizmu	315
Rozdział 19. Integracja europejska	
<i>Erhard Cziomer</i>	317
19.1. Geneza, istota i ewolucja integracji europejskiej	317

8 | Spis treści

19.2. Przeobrażenia i rola Unii Europejskiej w latach 90.	320
19.3. Stan i perspektywy Unii Europejskiej	327
Rozdział 20. Wspólnota Atlantycka	
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	344
20.1. Narodziny Sojuszu Północnoatlantyckiego	344
20.2. Traktat waszyngtoński	345
20.3. Organizacja Paktu	346
20.4. Ewolucja Paktu w świecie dwubiegunowym	349
20.5. Transformacja Sojuszu Północnoatlantyckiego w latach 90.	351
20.6. Stosunki transatlantyckie	354
Rozdział 21. Europa Środkowo-Wschodnia	
<i>Erhard Cziomer</i>	357
21.1. Pojęcie, transformacja i nowe położenie międzynarodowe krajów Europy Środkowo-Wschodniej	357
21.2. Znaczenie i nowe formy współpracy regionalnej	363
21.3. Główne problemy bezpieczeństwa na Bałkanach Zachodnich	371
Rozdział 22. Rosja i Wspólnota Niepodległych Państw	
<i>Erhard Cziomer</i>	379
22.1. Przesłanki i następstwa rozpadu ZSRR	379
22.2. Powstanie i ewolucja WNP	381
22.3. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Rosji	386
Rozdział 23. Bezpieczeństwo i współpraca w Europie	
<i>Erhard Cziomer</i>	404
23.1. Geneza i ewolucja współpracy w ramach KBWE do 1989 r.	404
23.2. Proces instytucjonalizacji bezpieczeństwa i współpracy w latach 90. – OBWE	410
23.3. Nowe wyzwania, zagrożenia i perspektywy bezpieczeństwa europejskiego u progu XXI w.	416
Rozdział 24. Miejsce i rola Polski	
<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	422
24.1. Miejsce i rola Polski w gospodarce światowej i Europy	422
24.2. Narodziny i kształtowanie się polityki zagranicznej III Rzeczypospolitej	434
Wykaz skrótów	439
Bibliografia	442
Indeks nazwisk	457